

ТЕМИТЕ В МЕДИИТЕ 27.08.2021 г.

"Връзки с обществеността"

Какво е диатомист и има ли връзка между Южния океан и Черно море?

- bta.bg

Моменти от работата на терен за събиране на материали и данни за средата. Вдясно – развитие на биофилм от кремъчни водорасли върху изкуствен субстрат (плочки плексиглас) в хода на експеримента в Антарктика.

Диатомеите (кремъчни водорасли) са микроскопични едноклетъчни водорасли, чиито клетки са като затворени в “кутийка”, изградена от вещество, наподобяващо опала. Оттук идва и българското име за тази група организми. Кремъчните водорасли живеят в моретата и океаните, в реките, в езерата, но дори и на сушата – в почвите и сред мъховете. Въпросът колко точно вида кремъчни водорасли съществуват на нашата планета няма точен отговор – между няколко десетки или няколко стотици хиляди различни видове, разпространени от тропиците до полярните райони на Земята.

Въпреки микроскопичните си размери, които рядко надхвърлят 200 μm , кремъчните водорасли имат изключително важна роля на планетата:

като фотосинтетични организми във водните екосистеми те участват активно в глобалните цикли на въглерода и кислорода. Изчисленията показват, че между 20 и 50% от кислорода на планетата ни е резултат от фотосинтезата на кремъчни водорасли;

тъй като използват силициев двуокис за изграждането на опаловите си клетъчни стени, те активно участват и в кръговрата на силикатите;

заедно с други водорасли те са в основата на хранителните вериги и предоставят жизнено важни хранителни вещества на други организми;

бентосните кремъчни водорасли са отлични обрастватели на различни потопени във водата субстрати, а биофилмът, който те образуват на повърхността на субстрата, спомага за по-нататъшното развитие на организмите съобщества;

видовете кремъчни водорасли са много чувствителни към промени в средата им на обитание, което заедно с бързия им цикъл на развитие и размножаване ги прави едни от най-добрите биологични индикатори за изменения в средата. Значителната част от изследванията върху кремъчни водорасли през XX век всъщност са насочени

точно към употребата им като индикатори за промени в качеството на водата, най-вече за целите на мониторинга на реките. Морските видове, и особено видовете от морския бентос и техните екологични предпочитания, са значително по-слабо изследвани в глобален мащаб, което в голяма степен се дължи и на трудностите при събирането на материали от морски местообитания.

Кремъчни водорасли под сканиращ електронен микроскоп. Структурните елементи на клетъчната стена служат за разграничаване на видовете. Бялата скала отговаря на 10 микрометра.

Макар диатомеите да стават известни на науката още през XVII век, едва след 30те години на XX век възниква професията „диатомист“ – учен, който изследва кремъчни водорасли. Това е нелека задача, защото идентификацията на видовете се основава на комплекс от белези на силикатната клетъчна стена на клетките, различен за всеки вид. Основоположник на диатомейната школа в България е проф. д-р Добриня Темнискова, а един от нейните ученици и последователи е доц. д-р Ралица Зидарова. Тя изследва кремъчни водорасли от Антарктика. Предходните ѝ работи са свързани основно с видовата идентичност и географското разпространение на сладководни и сухоземни видове от Южните Шетландски острови. В екип с диатомисти от Белгия и Чехия открива и описва над 90 нови вида кремъчни водорасли, ендемични за Антарктика. Носител е на наградата на L'Oréal и UNESCO „За жените в науката“ за 2012 г. В последните няколко години, като част от научния екип на от Института по океанология „Проф. Фритъф Нансен“ към Българската академия на науките д-р Зидарова насочва изследванията си към морския бентос – и в Антарктика, и по черноморското ни крайбрежие.

Районът на Антрактическият полуостров (вкл. Южните Шетландски острови, където се намира българската полярна база „Св. Климент Охридски“) днес е един от най-бързо затоплящите се райони на света. С климатичните промени и повишаването на температурите на въздуха ледниците по антарктическото крайбрежие се топят активно, с което по крайбрежията навлиза сладка вода, съответно се изменя значимо и солеността на морската вода. Внасяните в морето седименти от ледниковите потоци силно намаляват прозрачността на водата, с което намалява количеството светлина във водната колона, а това засяга живота и развитието на всички фотосинтетични организми. Изменя се и химизмът на водата. С отдръпването на ледниците се откриват и нови субстрати за колонизация и развитие на организмови съобщества. За да проучат как измененията в климата могат да повлияят на морските кремъчни водорасли от антарктическото крайбрежие, д-р Ралица Зидарова и колектив изследват скоростта на колонизация и видовия състав от кремъчни водорасли по крайбрежието на о. Ливингстън, с проект, финансиран от

Националният център за полярни изследвания. За целта използват изкуствени субстрати, по които кремъчните водорасли се прикрепят, и които потапят на няколко различни дълбочини и в различна отдалеченост от ледници край бреговете на о. Ливингстън. Оказва се, че на малка дълбочина в условия на активно топене на ледници колонизацията и развитието на съобществата от кремъчни водорасли може да бъде ускорено, а на по-голяма дълбочина, където ефектът от седиментния вток е по-силен, обратно – развитието им може да бъде забавено. Друга цел на работата е на д-р Зидарова и колектив е да предоставят фундаментални данни за морските бентосни кремъчни водорасли от Антарктика. Липсата на достатъчно данни за тази група организми от Южния океан прави невъзможно регистрирането и проследяването на промените в състава на съобществата им, които промени иначе биха могли да дадат информация за изменения в средата. При изследване на видовото разнообразие от морски бентосни кремъчни водорасли от изкуствени и естествени местообитания от Южния залив на остров Ливингстън е открито и неочаквано голямо за района видово богатство – 133 вида.

Друг проект на д-р Зидарова и колектив е проучване на бентосната диатомейна флора по черноморското ни крайбрежие и потенциалът за използване на видовете като индикатори за антропогенен натиск. Проектът е финансиран от Фонд „Научни изследвания“. Черно море е уникална екосистема, а поради затворения си характер то е изключително податливо на еутрофикация, породена от човешката дейност по крайбрежието. За съжаление кремъчните водорасли от морския бентос на Черно море са и много слабо познати – у нас са правени едва няколко изследвания на морски бентосни кремъчни водорасли, при това преди повече от 30 години. Първите данни от текущите анализи, направени и със съвременна техника, показват много голямо видово богатство, а голяма част от видовете са и непознати на науката. Интересните находки тук тепърва предстоят.

Антарктически морски видове кремъчни водорасли под светлинен микроскоп, увеличени 1500 пъти. Черната скала отговаря на 10 микрометра.

Различни видове черноморски бентосни кремъчни водорасли под светлинен микроскоп при увеличение 1500 пъти. Черната скала отговаря на 10 микрометра.

БАН

[Зъб на дъвен хищник изскочи край Трън](#)

- Телеграф

Зъб на дъвен хищник изскочи в находището на динозаври край Трън. Това съобщиха от Националния природонаучен музей. Той е с дължина около 2 сантиметра, като вероятно принадлежи на едро месоядно животно, чиято

таксономична принадлежност предстои да бъде уточнена, отбелязват учените. Впечатляващият фосил откри гл. ас. Дочо Дочев от Софийския университет "Св. Климент Охридски". Студенти пък попаднаха на дребни парчета кехлибар и малки фрагменти от корубата на костенурка.

Експедиция

Под ръководството на учени от Националния природонаучен музей при БАН и в сътрудничество със специалисти от Софийския университет и от Геологически институт - БАН, започна Четвъртата палеонтологична експедиция в находището на динозаври и друга къснокредна гръбначна фауна край Трън. Тази година за пръв път към учените в работата им на терен се присъединяват и студенти от специалност "Геология" на ГГФ на Софийския университет "Св. Климент Охридски". След успешния старт на експедицията нашите учени са обнадеждени, че най-интересните открития тепърва предстоят.

Находището край Трън е датирано благодарение на изследванията на доц. Полина Павлишина от Софийския университет. С помощта на полените от растенията тя определила възрастта му на около 84 милиона години. То е формирано от седиментите, отложени в някогашна лагуна. Видовете миди и охлювчета, намерени в пастовете, по-скоро говорят за смесен тип води - бракични. Самото находище е открито през есента на 2017 година.

Първите останки от динозаври по нашите земи са намерени още през 80-те години на миналия век. Тогава обаче никой не подозирал, че са именно фосили от древните животни. Това станало ясно едва преди десетина години. Костите дълго време не са били разпознати поради факта, че в България няма специалисти по динозаври. Те били открити в района на пещерата Лабиринта край Черен бряг.

Останки от християнски храм откриха археолози край Чирпан

- starozagorskinovini.com

Намерени са 51 погребения, най-много са на невръстни деца, две от тях са били с кръстчета на шиите

Каменни основи от внушителна по размерите си обществена сграда, най-вероятно християнска църква от епохата на XII-XIII век, откри екипът на доц. Методи Даскалов от НАИМ при БАН, който работи по трасето на новата бъдеща жп линия от Пловдив към Бургас, само на километър от крайните къщи на Чирпан. Според доц. Даскалов това е единствената от досега установените средновековни каменни структури на мястото, където е бил използван хоросан, тя е ориентирана в характерните за православието посоки, липсвала абсидата, но най-вероятно тя е била разрушена в далеч по-късен етап. За това говорела намерената в по-горния земен слой медна турска монета от XVII век, което подсказвало по недвусмислен начин, че в онзи

момент са били запазени стените и част от покривната конструкция на църквата и те са били съборени с цел преизползване.

В източната част на църквата са установени вече 51 погребения, всички те са по християнски образец, повечето от скелетите са били на деца, от пеленачета до юноши, върху костите на две от тях са намерени кръстчета. Предполага се, че селището е започнало съществуването си в началото на XII век и е изчезнало малко повече от век по-късно, тъй като последни монетни находки са от този период. Най-вероятно жителите са се изтеглили към Средна гора, за да запазят живота и покъщнината си от преминаващите рицари от Третия кръстоносен поход.

За съществуването на това селище от Средновековието няма запазени документални следи в писмените източници. То е открито от археолога Петър Лещаков от НАИМ при БАН при извършването на задължителния ОВОС при проектирането на жп линията през 2016-а година. Предварителните податки са били потвърдени в хода на мащабното проучване и направените сондажи миналото лято в района на Баш могила. Проучванията, които се финансират от НКЖИ, са разпределени на три обекта и ще продължат до началото на октомври, работата се осъществява под ръководството на доц. Методи Даскалов, доц. д-р Милена Тонкова и Петър Лещаков. При изкопните работи са открити останки от пещи за изработване на керамични съдове от VI-V в. преди Христа, огромно количество фрагменти от керамика: кратери, хидри, амфори, които вече се обработват от реставраторите.

В близост до една от пещите е била намерена ритуално положена в яма двуостра брадва, а недалече пак ритуално положена прегъната на две ромфея, характерен за траките от племето на одрисите меч с дължина близо 1.75 м. От тази епоха е погребение на мъж, за когото се смята, че е бил убит ритуално, тъй като краката му са били завързани за тялото, а лицето му е било заровено в пръста. Край костите имало натрошени съдове. Доц. д-р Тонкова засега не бърза да свързва пещите за керамика с това ритуално погребение, като прави уговорката, че между двете може да има разлика от век.

От малко по-ранен период (евентуално VII в. пр.н.е.) е още едно погребение, при което край останките са намерени изработени от бронз накити и характерна на траките ладиевидна фибула. Тепърва антрополозите от БАН ще установяват дали става въпрос за мъж или жена.

Петър Лещаков припомня, че недалече от терена, където текат спасителните разкопки, е минавал античният търговски път Виа Диагоналис, а в землището на съседното село Рупки са останките от Карасура, откъдето столетия наред се е осъществявал контрол над региона от специално изпратен там гарнизон. На трите

обекта с обща площ от близо 30 дка ежедневно работят близо 100 копачи, има и студенти по археология от Софийския и Великотърновския университети.

Проф. Радостина Александрова, доктор по вирусология към БАН: Разпространението на Делта изпреварва с 60 % Алфа

- Монитор

- Проф. Александрова, вече сме в разгара на новата ковид вълна. Кога обаче да очакваме пика и изненадва ли ви изобщо, че се стигна до тази усложнена обстановка?

- Големият брой новозаразени не ме учудва, защото Делта вариантът е във вихъра си и у нас, а той е много успешен от гледна точка на вируса. При него един инфектиран човек може да зарази по-голям брой хора (т.е. има по-високо репродуктивно число) и разпространението му изпреварва с 60% това на варианта Алфа. Неслучайно Делта вариантът беше сравнен с един от най-силно заразните вируси - причинителя на варицелата. Кога точно ще бъде пикът на новата вълна ми е трудно да кажа, тъй като друг вид специалисти правят тези прогнози с помощта и на математически модели.

- Докога ще доминира обаче Делта вариантът и с колко се увеличава шансът от хоспитализация?

- Няма как да определим със сигурност колко дълго ще властва Делта вариантът, това зависи от различни фактори. Сред тях е способността ни да му се противопоставим, ограничавайки разпространението му чрез изграждане на имунитет срещу него и прилагане на познатите ни противоепидемични мерки (маски, дистанция, хигиена). От значение е биологията на вируса, важно е как ще продължи еволюцията му. Най-неприятният сценарий е появата на нов вариант, който се размножава и разпространява по-активно и по-успешно се изплъзва от имунния ни отговор. Това би могло да сложи край на господството на Делта варианта и да го измести. Още е рано за категорично заключение по отношение на това дали и как вариантът Делта повлиява върху клиничната картина на болестта. Според първоначална информация от Шотландия (The Lancet, 14 юни 2021) Делта вариантът се свързва с двойно по-голям риск от това заболяване да имат нужда от настаняване в болница в сравнение с Алфа варианта. Все още непубликувани данни от Сингапур подсказват, че инфектирани с този вариант са два пъти по-склонни да развият пневмония и/или да се нуждаят от кислород в сравнение с варианта Алфа или оригиналния вариант. В тази посока са и наблюденията на епидемиолози от университета в град Торонто, Канада.

- Ще бъде ли необходима трета доза, въпреки че все още няма единно решение?
- На 4 юни на увеличаващия се брой инарекции с Делта варианта и опасенията, че предизвиканият от ваксините имунитет може да избледнее с времето, някои държави пристъпват към поставяне на допълнителна доза на напълно ваксинираните хора. Смесът на тази усилваща (бустерна) доза ваксина е да увеличи броя и да активира клетките на паметта, за да може те да ни осигурят по-надеждна защита при следваща среща с вируса. Ползата от нея (приложена няколко месеца след втората доза) е доказана в проучвания на Pfizer/BioNTech, Moderna и AstraZeneca - израз на това е наблюдаваният скок в нивата на неутрализиращите антитела. Във Великобритания тече изследване на различни комбинации на първоначална и бустерна ваксина. Такива усилващи дози са ни познати и от други ваксини. Все още няма яснота кой би имал най-голяма полза от прилагането на такава бустерна доза ваксина срещу COVID-19. На 29 юни 2021 г. Израел обяви, че ще ваксинира с Pfizer/BioNTech хората над 60 години. Великобритания се е насочила към хората над 50 години и тези със съпътстващи заболявания. Темата за бустерните дози е изключително трудна и деликатна, тъй като до населението на много страни по света са достигнали крайно ограничен брой ваксини. Ето защо на 4 август 2021 г. СЗО призова за мораториум върху бустерните дози поне до края на септември 2021 г., за да се даде възможност за по-добро осигуряване на тези райони.

- Доколко обаче ваксините ни пазят от новите варианти?

- Ваксините продължават да ни пазят от сериозно боледуване и смърт (ефективността им в това отношение е 90% и повече) и това важи за всички варианти, предизвикващи безпокойство - Алфа, Бета, Гама и Делта. Способността им да предотвратяват инжектиране с Делта варианта обаче е по-ниска в сравнение с Алфа варианта и други предишни варианти.

Проведеното от специалистите от Imperial College в Лондон изследване върху нивата на COVID-19 в общото население (което е поредният кръг на проучването REACT-1) при 98 000 доброволци в Англия, чиито данни са анализирани в периода от 24 юни до 12 юли 2021 г., показва, че процентът на инфекция при напълно ваксинирани хора е три пъти по-нисък, отколкото при неваксинирани. Напълно ваксинираните хора също така са били по-малко склонни да предават вируса на други.

- Поразява ли наистина повече деца този вариант?

- За момента няма данни Делта вариантът да поразява с по-голямо предпочитание децата или да предизвиква по-тежка клинична картина при тях. Той обаче се разпространява много по-бързо и лесно сред хората, включително и сред децата. Това прави възможно инфектирането на по-голям брой деца, част от които ще имат нужда от болнично лечение.

Илюстрация за това е случващото се в САЩ, на което е посветена публикация на BMJ

от 16.08.2021 г. Тя напомня, че Американската академия по педиатрия (ААП) призова Администрацията за контрол върху храни и лекарства в САЩ (FDA) "да работи по-решително за разрешаване на безопасни и ефективни ваксини срещу COVID-19 за деца под 12 години колкото се може по-скоро". Причината е големият брой случаи сред подрастващите в страната. През юли 2021 г. са регистрирани 12 000 нови случаи при деца, които се увеличават до 94 000 през първата седмица на август. И макар преобладаващата част от децата да преминават през инфекцията леко, на 14.08.2021 г. е отбелязан рекорден брой деца (1902), които са приети за лечение в болница. ААП и Асоциацията на детските болници заявиха, че в края на месец юли 2021 г. е отбелязано най-голямото увеличение на педиатричните случаи - докато от началото на пандемията децата представляват 14.3% от общия брой на случаите, на 29 юли 2021 г. те са вече 19% от седмичните случаи. Особено напрегната е ситуацията в Южните щати, където скоростта на предаване на вируса във Флорида и Луизиана например е една от най-високите в света. В тази част на страната степента на ваксинация на възрастното население е по-ниска. В същото време картината в други държави (Великобритания), в които Делта вариантът също успешно се разпространява, изглежда доста по-спокойна.

- Как стои въпросът при бременните жени? Трябва ли да се имунизират?

- Поради анатомични и физиологични причини бременните жени са в по-висок риск от тежко протичане на респираторни заболявания, включително инфекция със SARS-CoV-2. Това с особена сила важи за варианта Делта. Във Великобритания е проведено изследване върху 3371 неваксинирани бременни жени, приети в болница със симптоматичен COVID-19. То е разкрило, че 24% от бременните жени, приети в болница по време на първата вълна, имат умерено или тежко заболяване в сравнение с 36% от тези, заразени с Алфа варианта, и 45% при варианта Делта. Изследвания от проучвания в различни държави, включващи десетки хиляди бременни жени, показват, че поставянето на ваксината не увеличава риска от спонтанен аборт, преждевременно раждане или мъртво раждане, нито увеличава риска от поява на вродени аномалии.

В актуализираната си информация от 20.08.2021 г. Кралският колеж по акушерство и гинекология в Обединеното кралство препоръчва прилагането на ваксина срещу SARS-CoV-2 по време на бременност, тъй като това е най-добрият начин за защита срещу известните рискове от COVID-19 както за майката, така и за детето, включително приемане на жената в интензивно отделение и преждевременно раждане на бебето.

Центърът за контрол на заболяванията в САЩ (CDC) препоръчва ваксина на всички, които са навършили 12 и повече години, включително бременни жени; жени, които кърмят; жени, които се опитват да забременеят в момента, и такива, които ще

направят това след време.

До момента най-малко 55 000 бременни жени във Великобритания и над 100 000 в САЩ са получили една или повече дози ваксина срещу COVID-19 и сигнали за тревога не са подадени. Ваксинираните жени предават антитела срещу вируса и на бебетата си, което увеличава ползата от имунизацията. Междувременно на 3.08.2021 г. във Великобритания започна голямо клинично изпитване, чиято цел е да определи най-оптималния график за прилагането на ваксина срещу SARS-CoV-2 при бременни жени.

- Водят ли ваксините до рак, каквито хипотези се появиха наскоро в публичното пространство, съдържат ли такива съставки?

- Ваксините срещу COVID-19 не съдържат канцерогенни съставки и нямаме никакво основание за подобни притеснения. Нещо повече, аденовирусите (с чиято помощ са създадени ваксините на AstraZeneca и Johnson&Johnson/ Jansen) вече две десетилетия са най-често използваните вектори в генната терапия на раковите заболявания, т.е. те са част от подходите за лечение на тумори. Активно се работи и върху създаване на РНК ваксини срещу ракови заболявания. Доказателство за високото ниво на безопасност и ефективност на ваксините е и това, че на 23.08.2021 г.

Администрацията за контрол на храни и лекарства в САЩ даде пълно одобрение на ваксината срещу COVID-19, произведена от Pfizer/BioNTech.

- Мираж ли е вече колективният имунитет?

- Че постигането му ще бъде предизвикателство, стана ясно още в началото на тази година, а появата на бързо разпространяващия се Делта вариант затвърди това заключение. В негово присъствие е нужно поне 80-85% от хората да имат имунитет срещу вируса, за да бъдем защитени. Това е трудно осъществимо по редица причини, сред които невъзможност за производство и прилагане на толкова голям брой ваксини в кратък период от време, липса на разрешена ваксина за деца под 12 г., колебания на част от хората да се ваксинират. Това обаче ни най-малко не бива да ни обезкуражава, защото колкото повече хора имат имунитет срещу вируса (в резултат от ваксина или естествена инфекция), толкова повече ще отслабва неговата "хватка", способността му да предизвиква тежко боледуване и смърт, да циркулира и да се изменя. Последното би могло да доведе до поява на нови, по-опасни мутации и варианти.

[Банско в центъра на изследване по ковид проект](#)

- Вяра

Град Банско е обект на проучване в проекта "Covid-19: Предизвикателството 2020. Общности нагласи, стратегии и реакции" по програма за фундаментални научни

изследвания по обществени предизвикателства, свързани с пандемията от коронавирус. Проектът се реализира благодарение на Института по етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българската академия на науките. Института за изследване на населението и човека и Института за философия и социология. В рамките на две години екип от осем учени под ръководството на доц. д-р Еля Цанева ще прави изследвания в няколко населени места в България. Обяснимо Банско е в центъра на изследването не само защото бе ще първото селище в страната, поставено под карантина, но и заради спецификата на профила.

На 17 март 2020 г. гр. Банско стана не само първият български град, но и един от първите европейски зимни курорти под карантина. Освен местните хора, затворени в града останаха много временно пребиваващи като сезонни работници и хиляди туристи от десетки страни по света, някои от които дори нямат собствени дипломатически представителства в Европа, а ползват консулските услуги на други посолства.

В рамките на проекта, на оаза мултидисциплинарно проучване, екип от етнологи, психолози и социолози ще изучава културно-базирани поведенчески модели на различните категории население към кризата и нейното овладяване. Това ще бъде сравнително изследване на публичните нагласи, стратегии и реакции в сегашната пандемия в контекста на глобалния отговор на бедствената ситуация и местните общностни възприятия.

Учените се фокусират върху няколко демографски, етнокултурни, религиозни и социални групи. Подбрани са пет селища, в които в началото на пандемията през пролетта на 2020 г. преживяването е било ио-концентрирано: София - столица, център на управлението на извънредното положение, град с най-висок брой регистрирани заболели; Банско - един от най-големите туристически центрове и първи български град, поставен под карантина; Карнобат - специфични прояви на пандемия; е. Паничерево и е. Ясеновец - с етнически смесено население, поставени под карантина. Проектът стартира от Банско, където в продължение на седмица учените направиха поредица от срещи и разговори с общинската управа, с хора от различни социални категории, културни и образователни институции, пенсионерския клуб. Учените споделят, че интересна информация е събрана от постове в социалните мрежи в периода на карантината и публикации в медиите.

[Виолин Райков: Зелената сделка предвижда въвеждането на нови уреди за селективен риболов](#)

- bnr.bg

Зелената сделка и новата стратегия на ЕС за биоразнообразието предвиждат въвеждането на нови уреди, с които ще може да извършва селективен улов на риба.

По този начин ще се ловят само едрите, годни за продажба екземпляри. Това каза за Радио Варна доц. Виолин Райков от Института по океанология към БАН. Доц. Райков участва в научен форум, организиран от Националната рибарска мрежа, който се провежда във Варна. Срещата е посветена на влиянието на Зелената сделка върху сектора на рибарството и аквакултурите.

По повод Зелената сделка, която касае и уредите за промишлен риболов, океанологът допълни, че подмяната с нови изисква значителен финансов ресурс, който може да бъде осигурен чрез европейско финансиране. Според Виолин Райков: "Проблемът е голям, защото много години се използват неселективни уреди, с които се ловят малки екземпляри или такива от застрашени видове. Те понякога биват връщани в морето, но много често просто се изхвърлят".

Една от основните идеи на Зелената сделка е преминаване към алтернативни варианти за изхранване на населението и това прави аквакултурите изключително актуални, подчерта Виолин Райков.

["В пукнатините на канона" - новата книга на Георги Господинов](#)

- jenatadnes.com

В новата си книга "В пукнатините на канона" Георги Господинов изследва внимателно и с чувствително око провинциите и перифериите на литературната история. Известният български писател е доктор в Института за литература при БАН, а изданието е резултат от неговите дългогодишни занимания.

Как един български аероплан влита в историята на футуризма... Как се срещат литература и ботаника в Яворовите "Теменуги"? Какъв е случаят с единственото футуристско списание у нас "Кресчендо" и кога провинцията ражда авангард?

Защо социализмът е труден за разказване? И още – за следобеда на една идеология, за някогашните лексикони и виновното дете на късния соц. За невидимата литературна антология, скрита в последните български банкноти. И за една възможна история на тъгата в българската литература.

Книга за онова, което остава въвн от кадъра, и за светлината, идваща от пукнатините на монументалното.

[Д-р. Десислава Костадинова от Центъра за Компетентност „Мехатроника и чисти технологии MIRACle“](#)

- nauka.bg

Десислава Костадинова е доктор в Институт за исторически изследвания – БАН и координатор в Център за Компетентност „Мехатроника и чисти технологии MIRACle“

изграден по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ Научните ѝ интереси са в областта на историографията, архивознанието и изворознанието. Преди това е завършила Софийски университет „Св. Климент Охридски“ със специалност История, след което специализира „Архивистика и документалистика“.

В свободното си време предимно чете, но също така обича и спорта.

Работа по проекта

В Центъра за Компетентност „Мехатроника и чисти технологии MIRACle“ изграден по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ тя допринася за по-добрата обработка, организация и съхраняване на документите за бъдещите поколения. Занимава се също така и с визуализация, комуникация и информация. Целта е да се направи връзката и да се покаже на хората всичко това, което се прави – дейност, която да покаже, че науката е важна и че може да бъде полезна както на обикновения човек така и на отделни предприемачи в определена област.

Настояща дейност

В момента тя се занимава с издирване на документи и информация за определени лица и събития от миналото и публикуване на неизвестни документи, които е открила за тях, или такива, които не са публикувани до този момент.

Работи главно с документи и информация на различни информационни носители, които са неоспоримо доказателство. Целта ѝ е главно да покаже фактите именно такива каквито са, като се надява да запази максимално достоверна информация за дейностите по проекта, така че след време, ако или когато е необходимо да може да се извлече максимална полза от фактическия материал.

Интересен факт

В архивите все още има доста неоткрити неща и тепърва предстои те да бъдат изровени, така че има много интересна информация, до която още не сме достигнали.

Принос за обществото

Нейното изследване е важно от гледна точка на това, че на бял свят излизат неразкрити до този момент документи и информацията, която съдържат става достъпна за ползване от бъдещите поколения, както за обикновенните хора, така и за научните работници, занимаващи се в тази област.

Очаквания за бъдещето

Според д-р Костадинова никой не може да си представи какво ще е бъдещето без преди това да познава миналото си. Човек трябва да знае от къде идва и на къде отива, какви са неговите заложи.

След години тя си представя, че вече ще има един добре действащ Център за компетентност „Мехатроника и чисти технологии MIRACle“, свързан с останалите центрове изградени по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, както и с много други организации. Ще има и нови млади хора, които са решили да продължат развитието си в науката. Също така и ще имаме научни резултати, с които да се гордеем, че сме ги постигнали именно тук.

Всички интервюта вижте в броя Лицата на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“

Повече вижте тук: <https://nauka.bg/licata-opnoir-avgust/>